

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Гопкало Ю.П.

ORCID ID: 0000-0003-4642-6579

науковий співробітник лабораторії прикладної психології освіти
Український науково-методичний центр практичної психології
і соціальної роботи, Україна

Сучасне українське суспільство перебуває на етапі перетворень, викликаних великою кількістю різних факторів: реформування освіти, дистанційне навчання, Covid-19 та війна, спровокована росією. Все це вносить свої корективи в освітнє середовище в цілому та в заклади дошкільної освіти зокрема. Психологічна безпека освітнього середовища є найважливішою умовою розвитку особистості, збереження її психічного здоров'я та її гармонійного розвитку. Трансформаційні зміни освітнього середовища орієнтовані на сучасні тенденції особистісного розвитку дошкільнят та передбачають створення безпечного освітнього простору, сприятливих соціально-психологічних умов та тісної взаємодії у системі батьки-дошкільня-вихователь-психолог.

Сутність проблеми. Забезпечення психологічної безпеки освітнього середовища є важливим завданням в усіх рівнях освіти, включаючи дошкільну, загальну середню та вищу освіту. Психологічна безпека в дошкільному освітньому середовищі передбачає створення умов, за яких діти відчують емоційний комфорт, безпеку та підтримку для свого психологічного благополуччя та розвитку. Важливу роль у цьому процесі відіграє практичний психолог, який допомагає створити умови для психологічної збалансованості всіх учасників освітнього процесу.

Стан дослідження. Безпека особистості завжди розглядалася як першочергова потреба людини. А. Маслоу в своїй теорії після задоволення фізіологічних потреб у їжі, воді, сні тощо ставить на перший план саме потребу в безпеці. В соціокультурній теорії особистості К. Хорні виділяє дві потреби дитинства: потреба в задоволенні і потреба в безпеці [2]. Проблемаму організації безпечного освітнього середовища досліджували Л. Виготський, Маслоу, К. Роджерс, В. Ясвін та ін.; безпеку освітнього середовища І. Арендачук, О. Бондарчук, О. Вихристюк, С. Дорофей, О. Косенчук, В. Панок, Н. Сосновенко, В. Горленко; проблему забезпечення безпечного освітнього середовища Н. Бойчук, Д. Л. Костриця, І. Марухина, Л. Терещенко, Т. Цюман та ін.; дитяче психічне здоров'я С. Болтинець, І. Дубровіна, С. Максименко, С. Тищенко.

Методологія забезпечення психологічної безпеки в дошкільних закладах включає в себе різні аспекти та методи. Зокрема аналіз індивідуальних особливостей та потреб кожної дитини, її емоційного та соціального стану в контексті дошкільного оточення. Створення і впровадження педагогічних ігрових форм та стратегій, спрямованих на підтримку психологічної безпеки дітей. Врахування індивідуальних особливостей та різноманіття дітей в педагогічному процесі. Тренінги та семінари для педагогів з питань психологічної безпеки дошкільнят. Забезпечення дружньої атмосфери та підтримки між дітьми в групі. Наявність кваліфікованих психологічних працівників у закладі. Спільні заходи для дітей та їхніх батьків в умовах садочка. Організація заходів, спрямованих на взаємодію педагогічного колективу та батьків. Інформування батьків про здобутки та проблеми дітей, сприяння партнерству.

Ця методологія базується на взаємодії різних аспектів, що допомагає створити повноцінне, безпечне та підтримуюче середовище для дітей у дошкільних закладах, що в майбутньому забезпечить гармонійний розвиток впевненої в собі особистості.

Висновки. Провівши аналіз літератури, даних практичних досліджень можна сказати, що забезпечення психологічної безпеки освітнього середовища в закладах дошкільної освіти в сучасних умовах є вкрай важливим для розвитку ментально та фізично здорової особистості. Всебічний підхід до розвитку дитини в дошкільному віці вимагає тісної взаємодії між вихователями, психологами, батьками та самими дітьми для створення безпечних оптимальних умов для виховання та навчання.

Список використаних джерел:

1. Безпечне освітнє середовище закладу освіти. Портал освітян України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://oplatforma.com.ua/article/2614-bezpechne-osvtn-seredovishchezakladu-osvti>
2. Косенчук О., Стягунова О. Безпека освітнього простору закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2023. Т. 1, № 1 (105). URL: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2023-105-1-90-101> (дата звернення: 11.12.2023).
3. Лугова М. С. Війна очима дітей дошкільного віку: шляхи збереження психічного здоров'я в умовах стресу. Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти, (20 жовтня 2022 р.) / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю. Д. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. с. 111–114. URL: <https://griml.com/7Qdn6> (дата звернення: 20.03.2023)